

Een zomerverhaal over vertalen van Georgische poëzie

In juni 2007 reisde Ingrid Degraeve in gezelschap van drie Georgische dichters, Maia Sarisjvili, Rati Amaghlobeli en Sjota Iatasjvili, vanuit Tbilisi naar Rotterdam voor een optreden op het festival van Poetry International.

In Rotterdam kreeg Ingrid een uitnodiging voor een vertaalseminarie in Portugal, op het kasteel van Mateus. Een week lang vertaalde zij in september met Maia Sarisjvili en Sjota Iatasjvili Georgische poëzie naar het Portugees, met hulp van Portugese dichters.

Een verhaal over poëtische weken in de zomer van 2007.

Aan het werk op het Poetry International festival van Rotterdam in juni 2007.

*V.l.n.r. Sjota Iatasjvili, Maia Sarisjvili, Ingrid Degraeve en de Azerbeidzjaan Gasham Najavzadeh
(foto Poetry International Rotterdam)*

door Ingrid Degraeve

Op 16 juni 2007 zette ik samen met drie Georgische dichters koers naar de luchthaven van Tbilisi, de hoofdstad van Georgië. Daar was een goede reden voor. De drie dichters werden met hun vertaalster verwacht op de achtendertigste editie van het Poetry International Festival in Rotterdam. Op een dag vond ik in mijn mailbox het verzoek terug om een keuze te maken uit de eigentijdse Georgische poëzie, die in het Nederlands te vertalen en de redactie van het Poetry International Festival voor te leggen. De Georgische poëzie heeft er lang over gedaan de aandacht van een van de oudste en grootste poëziefestivals van Europa te verdienen. Elk jaar licht het Poetry International Festival waardevolle dichtkunst uit het moeras van de vergetelheid en de onbekendheid. Deze keer ging de aandacht naar stemmen uit de Kaukasus.

In de acht jaar dat ik in Tbilisi woon, zien sommigen het vertalen van Georgische poëzie als de bekroning van mijn werk. Ik doceer er ook Nederlands, help met de opbouw van bibliotheken en kunstencentra, maak tentoonstellingen, organiseer festivals, geef boeken uit en schrijf reisverslagen en andere teksten, zowel in het Nederlands, als in het Georgisch. Sommige bezigheden hebben tot tastbare resultaten geleid. Zo verschenen in 2003 en 2006 twee verhalenbundels van Erlom Achvlediani in een Nederlandse vertaling bij Uitgeverij Voetnoot. Ze bestaan uit korte verhalen die Achvlediani in de jaren '50 heeft geschreven en er lang over hebben gedaan om het daglicht te zien. Pas in de jaren '70 ontsnapten ze aan de sovjet-censuur en werden ze gepubliceerd.

Na de twee publicaties bij Uitgeverij Voetnoot volgde dus de aanvraag van Poetry International. Na een voorbereidingsperiode van een half jaar sloot ik mijn flat in Tbilisi af en stapte ik in

Voordracht op het Poetry International festival van 2007 in Rotterdam van Rati Amaglobeli (links) met naast hem Ingrid Degraeve (foto Poetry International Rotterdam)

de taxi die me samen met de drie uitverkoren dichters naar de luchthaven zou brengen. In Rotterdam bracht Rati Amaglobeli een recensent van De Volkskrant ertoe in een jubelende kop te wijzen op de grote indruk die de dervisj onder de eigentijdse Georgische dichters op het publiek had gemaakt: 'Applaus voor alle dichters, vooral voor Rati Amaglobeli'.

De rol van impresario ging me vrij goed af. Ik waakte er onder meer over dat de Georgische gasten niet al te zeer van het programma afweken. Als inwoners van Georgië genoten we veel aandacht. Iedereen die mijn pad kruist, is altijd weer grenzeloos nieuwsgierig naar hoe het is om in dat verre en onbekende land te leven. Vaak krijg ik gul goede raad toegespeeld. Dan vertellen de mensen me dat ik als reisgids of in dienst van een internationale organisatie veel geld zou kunnen verdienen. Ik beloof altijd erover na te denken. Het is ontroerend hoe wildvreemde mensen me raad geven, vooral als iemand met zoveel overtuiging op me in praat dat ik zelfs een tijdje overweeg diens raad op te volgen.

Maar deze keer kwamen de vruchtbaarste voorstellen van de fotograaf die dienst deed als hofportrettist en van de Portugese dichter Nuno Júdice, die net als een twintigtal andere dichters te gast was op het festival. Nuno Júdice leerden we kennen via zijn gedichten die hij op één van de eerste avonden voorlas. Hij verraste ons met sobere en verhalende gedichten die tegelijkertijd wijs en komisch klonken. Op de vertaalworkshop die aan Maia Sarisjvili's werk gewijd was, bleek dat de betovering wederzijds was. Hij nodigde Maia Sarisjvili en Sjota Iatasjvili naar Portugal uit en stelde voor dat ik hen als vertaler en tolk zou begeleiden. De uitnodiging leek ons te mooi om waar te zijn, maar uit beleefdheid wisselden we toch e-mailadressen uit.

*V.l.n.r. Ingrid Degraeve, Sjota Iatasjvili, Maia Sarisjvili en Rati Amaghlobeli
ontspannen poserend na voordrachten op het Poetry International festival te Rotterdam*

Onze twijfel bleek ongegrond, want half september waren we daadwerkelijk te gast op het kasteel van Mateus, waar er sinds 1990 twee keer per jaar twee buitenlandse dichters naartoe gehaald worden om hun werk naar het Portugees te vertalen. Maia Sarisjvili's gedichten brachten Nuno Júdice op het idee het komende vertaalseminarie van Mateus aan Georgische poëzie te wijden.

Kortom, mijn Georgische dichters vielen in de smaak en de vreugde kon niet op toen Sjota Iatasjvili zijn tragikomische, melancholische gedichten voordroeg. Verder bleek de fotograaf met mijn verschijning te zijn ingenomen. Sinds de oprichting van Poetry International achtendertig jaar geleden staat hij in dienst van het festival. Hij legde me op de gevoelige plaat vast omdat ik hem aan een elfje deed denken.

‘Dan eentje zonder vleugels,’ smaalde ik.

‘Vleugels heb je vast,’ beweerde hij, ‘alleen kun je ze niet zien.’

Het resultaat was ernaar: een zwart-witportret met een haast doorschijnende versie van mezelf. Onder het bijstellen van lampen en het aanwijzen hoe ik moest zitten, vertelde de fotograaf me hoe hij mensen als Paradjanov, Tarkovski en Iosseliani had geportretteerd, legendarische filmmakers die hij op het Filmfestival van Rotterdam leerde kennen. Hij sloot zelfs vriendschap met hen, vertelde hij me. Hoewel de fotograaf en ik e-mailadressen uitwisselden, heb ik niets meer van hem gehoord. Tot vriendschap is het tussen ons niet gekomen.

Dat verbaast me niet. Vriendschap gaat ons, Lagelanders, niet altijd makkelijk af. Daar was het Georgische gezelschap dat naar Rotterdam was afgezakt, het trouwens helemaal over eens. Op een avond werden we op sleeptouw genomen door een Georgische die in Nederland heeft gestudeerd en sinds kort naar Georgië is teruggekeerd. Terwijl we te gast waren op het festival, bracht ze haar vakantie in Rotterdam door en op een avond nodigde ze ons uit.

Ze vertelde ons hoe verbaasd ze was over het grote aantal dichters dat ze op het festival had gezien en over de grote belangstelling die voor hen bestond. Toen ze nog in Nederland woonde, had ze namelijk de indruk dat emoties en iets zoals poëzie uit den boze waren. Ik prijs het Georgische volk gelukkig dat ze er prat op gaat een patent op emotie te hebben.

Het beeld dat de Georgiërs van Nederland hadden, raakte verstoord naarmate het festival vorderde.

Casa de Mateus in Portugal

Elke avond werden de pannen van het dak gedanst. En om het thema van de waanzin van deze editie eer aan te doen, werd er een Nederlandse dichter uit Spanje overgevlogen die duidelijk verward was. Hans Vlek weigerde ook maar een gedicht voor te lezen en ijsbeerde op het podium. Door zijn verschijning als één blok emotie en zijn weigering aan de verlangens van het publiek tegemoet te komen, maakte hij grote indruk. En naarmate de tijd verstreek, groeide het gevoel dat we één grote familie vormden.

Toch is het niet vanzelfsprekend als dichter je gading te vinden op een poëziefestival. De meeste dichters lopen niet warm voor andere dichters. Maar de Japanse dichter Kiwao Nomura hield zijn toehoorders duidelijk in de ban met lange, bezwerende verzen. De Taiwanese Ye Mimi verwarde onze geesten met haar frêle uitstraling en verontrustende gedichten. De grote Franse dichter, Yves Bonnefoy, misten we want volgens het programma moesten we op hetzelfde moment in een andere zaal hulde brengen aan Sylvia Plath, de Amerikaanse dichteres die met haar tragische en beeldende oeuvre veel van de aanwezige dichters heeft geïnspireerd, onder wie ook de Georgiërs. In het Nederlands vingen we meeslepende gedichten op van Anneke Brassinga, Paul Bogaert, Rogi Wieg en K. Michel.

Na een volle week viel de familie uit elkaar. Het theater waar we samen optraden, liep leeg, het hotel waar we samen woonden, liep ook leeg en de enkelingen die niet meteen een trein of een vliegtuig moesten halen, geneerden zich elkaar nog langer voor de voeten te lopen.

De Georgiërs keerden naar huis terug en ik zette de reis voort naar België om er mijn halfjaarlijkse bezoeken af te leggen en krachten te verzamelen voor een terugkeer naar Georgië. Dat Maia, Sjota en ik twee maanden later weer op missie zouden gaan, konden we ons toen moeilijk voorstellen.

Als vliegen in de honing

In de lente en in de herfst haalt Nuno Júdice elk jaar twee buitenlandse dichters naar Mateus, een dorpje het vermelden niet waard, ware het niet dat het achter een grijze, afbrokkelende muur een paleis uit de zeventiende eeuw schuilhoudt. De omringende tuinen die in de Barok zijn aangelegd, lopen uit in uitgestrekte wijnvelden, weiden en bossen. In een omgebouwde watermolen aan de voet van een heuvel verbleven de deelnemers van het vertaalseminarie: een tiental Portugese dichters en vertalers, twee Georgische dichters en ik.

We kregen allemaal een ruime, lichte kamer toegewezen en gaven ons over aan de orde van de dag. Onze dagindeling grensde aan het paradijselijke. Na het ontbijt met zelfgebakken broodjes en tomatenjam verzamelden we rond tien uur in de twee werkruimtes. Rond elke dichter vormde er zich spontaan een

groepje. Ik pendelde tussen de twee werkgroepen. Soms bleef de groep rond Maia in haar metaforen vasthaken en ontwarde ik haar gedichten voor de vertalers. Bij Sjota liep het vertalen vlotter omdat hij in zijn gedichten een verhalende toon aanhoudt en de lezer, in dit geval de vertaler, opzweept met zijn laconieke humor. Maia's zonnige kant kregen de deelnemers te zien als ze in de pauzes Georgische kinderliedjes en Chopin op de piano tokkelde. Sjota verraste zijn vertalers door hun op de laatste dag twee nieuwe gedichten voor te leggen. Het ene was opgedragen aan Nuno Júdice en het andere aan onze aristocratische gastgevers, Maria Amélia en Fernando Albuquerque. Elke dag vertaalden we van tien tot zes. Voor de lunch en het avondeten wandelden we naar het kasteel waar de graaf en de gravin ons vergastten op streekgerechten en gekoelde witte wijn van het landgoed.

Met elke maaltijd kwam ik naast een andere buur te zitten. Niemand kon zijn nieuwsgierigheid naar mijn leven in Georgië onderdrukken. Op een keer kwam ik naast Mark te zitten, de Engelse echtgenoot van van de Portugese vertaalsters. Met hem had ik het over de vraag in hoeverre Georgië een valstrik of een

De Portugese dichter Nuno Júdice (midden) met (links) Maia Sarisjvili en Ingrid Degraeve (rechts) in de omgeving van Casa Mateus

springplank voor me was. Uiteindelijk praatte ik hem onder tafel met de kennis die ik vergaarde uit een boek dat een vriendin me die zomer cadeau had gegeven. Zo las ik hoe je het verstand kan uitschakelen en in het nu leren leven. Zolang ik het boek aan het lezen was – er restten toen nog een paar hoofdstukken – slaagde ik daar vrij goed in, in het uitschakelen van het verstand. En het nu had ook opvallend meer aan belang gewonnen. Volgens het boek deed het dus niet ter zake een antwoord op Marks vraag te verzinnen.

‘Doe je aan yoga?’ vroeg Mark. Daar gaan we, dacht ik, je doet even verslag van een boek over de zin van het leven, en mensen stellen zich al voor dat je elke morgen je benen in je nek legt.

Ik kon me niet voorstellen dat de man die naast me zat en zo afgewogen en met zin voor humor het woord met me voerde, dezelfde was die me van Lissabon naar Mateus had gereden. In Lissabon, waar ons vliegtuig landde, werd ons gezelschap opgesplitst. Maia en Sjota reden met Nuno en zijn vrouw, Manuela, mee, terwijl ik in de wagen van het Engels-Portugese paar stapte. Mark bestuurde de wagen als een

losgebroken stier. Ik vreesde dat we elk moment over de kop zouden gaan. De laatste keer dat mijn maag ineenkromp door het rijgedrag van een ander, was toen ik met de Nederlandse schrijver Arnon Grunberg van Tbilisi naar Gori reed. We deelden een taxi om de geboortestad van Jozef Stalin te bezoeken. Van roekeloos rijgedrag keek ik na al die jaren Georgië niet meer op. Ik had pas in de gaten dat onze chauffeur het te bont maakte, toen Arnon me vroeg waarom de man zo hard reed. Ik kon geen reden verzinnen en speelde de vraag door aan de chauffeur.

‘Ik heb vanmorgen geen koffie gehad,’ antwoordde hij. Ik moest aan dit voorval uit het verre verleden denken, toen ik op de achterbank van een huurwagen over de snelweg van Lissabon naar Mateus raasde. De stemming tussen de twee was gespannen. We scheurden nog maar net over de autosnelweg toen Ana heftig tegen haar man uitviel. Bij aankomst op het kasteel kwam Ana zich bij me verontschuldigen voor haar woedeuitbarsting. Ze drukte me op het hart dat ze best goed met elkaar konden opschieten, en dat al meer dan twintig jaar, maar dat Mark in Portugal altijd een hoge borst opzette omdat zij er als Portugese meer aandacht kreeg dan hij. Ik stelde haar gerust dat ik er niet zwaar aan tilde. Tenslotte had ik me niet betrokken gevoeld en had ik het gekibbel helemaal aan hen overgelaten. Na de lunch had ik gedaan alsof ik sliep, en had ik in alle stilte vooral begrip voor mezelf. Tot mijn verbazing maakte Mark als tafelgenoot een rustige en geestige indruk. Misschien had hij tijdens de rit honger geleden, zoals de chauffeur uit Tbilisi aan een tekort aan koffie.

Had de president van Portugal een wat lossere agenda gehad, dan was ik de eerste avond van ons verblijf op Casa de Mateus misschien wel naast hem komen te zitten. Tijdens de rit van Lissabon naar Mateus werd veelvuldig de komst van ‘the president’ aangekondigd. Het vertaalseminarie vond plaats met de steun van een fonds dat verbonden is aan het kasteel. Ik ging ervan uit dat de voorzitter van dat fonds zou komen opdagen. Uiteindelijk reed er een karavaan zwarte mercedessen met getinte ruiten voor en stapte de president van Portugal, de heer Anibal Cavaco Silva, uit een ervan. Zijn opdracht bestond uit het uitreiken van de jaarlijkse ‘Prémio Dom Diniz’, een prijs voor een vooraanstaande Portugese dichter of schrijver. Na de ceremonie nam de president weer plaats in een van de mercedessen en verdween in een stofwolk. Zijn agenda liet vast niet toe dat hij met ons mee aan tafel zou schuiven. Voor de prijsuitreiking had ik Nuno Júdice gevraagd wat voor man de president van Portugal was. ‘Een econoom,’ antwoordde hij op de voor hem zo tekenende rustige toon. Dat moest alles duidelijk maken. De regering bleek de subsidie voor het fonds te hebben opgeschort.

Na het plotse vertrek van de president leidden de graaf en de gravin ons naar hun salon, waar er in afwachting van het openzwaaien van de deuren van de eetzaal menige sigaret en sigaar werden opgestoken. Door de rook heen ontwaarde ik een portret van een geestelijke met een rood kalotje op, een groot doek waarop pluimvee afgebeeld stond, modern werk met strepen en vlakken, oude meubelen en vaatwerk en de gouden gloed op de gezichten van de Portugese gasten.

Op de drempel tussen het salon en de kaarsverlichte eetzaal liepen we tegen een man aan die ons hartelijk begroette en zich onder een Armeense naam aan ons voorstelde. Hij verkondigde ons triomfantelijk het nieuws dat hij ervoor zou zorgen dat er zo gauw mogelijk dichters uit Armenië naar Casa de Mateus zouden reizen. Dat konden we alleen maar toejuichen, maar voordat we tot een echte gedachtenwisseling konden komen, dook er een vrouw op, die smalend vroeg of hij weer iemand had gevonden met wie hij Armeens kon praten en hem voor onze neus wegsnapte.

Volgens de etiquette kwam er naast elke vrouw een man te zitten die niet haar echtgenoot was. Een echtgenoot was in mijn geval in de verste verte niet te bespeuren en een jongeman strandde nonchalant op de stoel naast me. Hij had een lange naam, droeg een baard en een bril en kon hartelijk lachen om mijn pogingen grappig te zijn. Ik had het gevoel dat hij geen spijt had van de plaats die hij op goed geluk had veroverd.

Voordat hij door zijn buurvrouw aan zijn rechterkant werd ingepalmd, raakten we verward in een onderhoudend en prikkelend gesprek. Hij vertelde me dat hij in Uruguay geboren was, maar daar niets meer te zoeken had. Nu woonde en werkte hij in Portugal, Frankrijk en Amerika en schreef in het Portugees, het Frans en het Engels. Op mijn vraag of hij geen remmingen had om in verschillende talen te schrijven, antwoordde hij kordaat van nee. Hij had het ook over een Duitse kunstenaar die op tv had verkondigd dat als de kijkers binnen de tien minuten geen duizend euro overschreven, hij de kip die hij vasthield, de kop zou afhakken. Mijn buurman omschreef het verhaal als een uitmuntend voorbeeld van hoe de mens medelijden kan opbrengen voor een enkele kip en overschillig blijft tegenover het leed van miljoenen kippen in legbatterijen, laat staan tegenover het leed van sukkelaars in Afrika, Irak

of Afghanistan. Het geld dat de kijkers overmaakten om de kip te redden, ging naar een goed doel.

Toen ik na het aanhoren van de verhalen van mijn buurman opkeek en mijn blik liet dwalen over het kaarsverlichte gezelschap, kreeg ik het verontrustende gevoel dat er geen eind zou komen aan deze avond, dat niemand nog dit vertrek zou kunnen verlaten, dat we in de betovering zouden blijven steken als vliegen in kleverige honing. Aan de overkant van de tafel kreeg ik Maia in de gaten die rozenblaadjes op haar ogen legde. Het kwam me voor alsof we allemaal een rol speelden in een remake van Bunuels film 'El ángel exterminador'. Maar een paar uur later liepen we door de frisse lucht van de in de nacht verzonken barokke tuinen van Casa de Mateus naar onze watermolen. De man die de kamer naast me bewoonde, kende ik nog niet. Ook hij had een baard en zwarte, fonkelende ogen, en leek zo uit een Bunuel-film te zijn gestapt. Tijdens het diner was ik herhaaldelijk op zijn blik gestoten, een blik die ik niet beantwoordde, maar die ik in de loop van ons verblijf op het kasteel onvrijwillig telkens weer tegenkwam. Uiteindelijk wende ik eraan. De enige intieme woorden die hij tot me richtte, vielen op de laatste avond toen hij zich omringd wist door zijn jonge, robuuste vrouw en twee stralende kinderen, die voor de gelegenheid uit Porto waren afgezakt.

'Het spijt me dat ik je af en toe ruw heb behandeld. Het overkomt me telkens weer op een vertaalseminarie. Mijn excuses'. Hij was inderdaad meermaals tegen me uitgevallen terwijl ik als tussenpersoon optrad tussen de Georgische dichters en de Portugese vertalers. Ik deed mijn best het niet persoonlijk te nemen en mijn werk zo goed mogelijk te doen ondanks het ongeduld en de tactloosheid van sommige deelnemers.

Die laatste dag verzamelden we bij valavond in het kasteel waar de graaf en gravin, de Portugese dichtervertalers en een handjevol belangstellenden naar de gedichten in het Georgisch en het ingetogen, ruisende Portugees luisterden.

De volgende dag nam iedereen afscheid en vertrok naar huis. Maia, Sjota en ik bleven nog een dag langer omdat er niet vroeger een vlucht richting Tbilisi was. De graaf en gravin stelden voor mee te rijden naar Porto waar ze zaken te regelen hadden. Ze lieten ons uit bij het stadhuis en wensten ons een fijne dag toe. Duizelig van de ontelbare bochten die graaf Fernando tussen zijn landgoed en Porto zwierig had genomen, gingen we na een week weer voor het eerst alleen op stap.

Tbilisi, 27 september 2007

Foto:s Poetry International Rotterdam en Ingrid Degraeve

**Lees verder op volgende pagina
gedichten van Maia Sarisvili,
Sjota Iatasvili, Rati Amaghlobeli**

Rati Amaghlobeli

Pauze

Toen ik schoolging reisde ik te voet of met de trolleybus.
Eenvoudig ritme. Traag ritme. Makkelijk ritme.
Het dreef de straten als schapen voor zich uit of omgekeerd.
En tijd las niet enkel als een empirische rebus.

Vanuit de bus leek de stad niet groter dan mezelf,
een leerling in schooluniform, uit het gewelf
van een binnenplaats klonk elke dag muziek
uit de radio. Het klonk klassiek,

wellicht een kamerorkest op snaarinstrumenten.
Ik schreef me in aan de universiteit en stapte
over op de minibus. Het ritme van de regenachtige straten
nam toe. De drie kleuren van de verkeerslichten

gingen scherper oplichten en sneller flitsen. In die vaart
slibden voetgangerstunnels dicht met mensen en stalletjes.
De universiteit joeg me op als sporen een paard
en het wandelende kind in me verdwaalde, en met hem de estheet.

Nu kom ik altijd overal te laat en mijn baas
verlangt van me dat ik me met taxi's verplaats.
In de autospiegel vang ik een secondelang de strakke,
zwart-witte geometrie op van de stad in vlakken.

Met verhoogde snelheid komt die stad op me af, doorboort me,
maakt rechtsomkeer en slaat een schaduw over mijn gezicht
van mensen, standbeelden, etalages, lange gebouwen
met ramen die op nieuws staan gericht,

maar de gordijnen storen. En als in die spiegel plots
de hemel, wolken en een vliegtuig opduiken,
en ik voel hoe de passagiers op onze stad neerkijken
waarin voor hen elke innerlijke beweging stukt

maar wij toch volgens het stadsplan bewegen,
dan weet ik dat vrijheid tussen twee ritmes de pauze is,

die in je binnenste sporen achterlaat
en in je gedachten ontstaat
maar zelden zoekt naar woorden.

Stil, het kind slaapt

De gordijnen leggen schaduw over de kamer. In elke hoek
de rust diep zucht, de rust diep ademt.
Zelfs gedachten kun je horen, ga dus niet op zoek
naar het wezen van de dingen. Stil, het kind slaapt!

Stil, het kind slaapt over de middag,
terwijl op de spiegel van het meer de volle zon straalt,
speelt de koele schaduw van de gordijnen rag-
fijn over het gezicht van het kind dat nu slaapt

terwijl zijn nog niet uitgesproken gebed
glijdt op de stroom, op de bries van zijn droom
naar het hart van de tuin waar een boeket
van gevoelens op de eerste gewaarwordingen wacht. Loom

ademt het kind op het ritme van de eeuwige zalig-
heid en het zij gezegd dat de hemel
die in ons wenst neer te dalen
het langst in kinderen nestelt,

om daar uit te kijken naar een verblijf –
een onderdak, een kaap
waarin het hele rijk der zielen kabbelt
als het kind slaapt.

Maia Sarisjvili

Voor Nata

De roze slagroom op de taart
is zuur.

Zonder stoppen roept hij naar me
vanuit de donkere hel van het koffiekleurige biscuit,
en zelfs dromen hebben niet langer
de smaak van sterrenconfituur.

Uit de kraan in de keuken
vallen vossen.

Ze bijten mijn handen af.

Ik zit op de vloer en het vaatwerk valt stuk.

Ik knijp mijn ogen stijf dicht,
om mijn blik gauw aan de kook te brengen en
zussen van verschillende grootte te zien,
die als wijzers op een cijferblad rond moeder tellen.

Geluk is hardnekkig als het bloeien van een steen.

Mijn armen heb ik nooit in het gareel kunnen houden,
ze ontsnapten altijd aan elke controle.

En als een pil legde ik een witte knoop onder mijn tong
die van het hemd van mijn jongste kind was losgesprongen.

Toen voelde ik:

het hart van mijn kind is mijn looprek,
als ik soms het lopen verleer,
als niets nog goed loopt en
ik verzucht:

kwam er maar iets

dat het bloed naar andere banen leidde...

* * *

Dit leidt nergens toe –

al zou je het bos ompspitten,
je zult geen enkele wortel vinden.

De wereld die niet aan de aarde vastzit
is als een nare droom.

Steden liggen los op het asfalt.

Versteende zeeën

stromen naar
 het draaipunt van de aarde –
 als onmetelijke scheermessen
 maaien ze in het rond...
 en hoe groot de ijver
 waarmee we onze afgeschreven aderen
 laten leeglopen –
 hoe nabij de tijd
 dat onze porseleinen kinderen
 op de piano zullen prijken
 en geen wesp ze nog zal kunnen steken...

Microscoop

Niemand schrok zo erg als ik.
 Niemand viel de oeverloze melancholie van de cellen op.
 De cellen van de uienschillen,
 de cellen van de haren van de goede en de slechte leerlingen,
 de cellen van een hele klas die uiteenvalt,
 ook van het raam met uitzicht...
 In een klap barstte de huid rond de wereld open.
 De weg naar huis niet langer vertrouwd.
 Noch ons huis met al zijn kamers.
 En verderop
 onwerkelijke vreemde ouders
 in hun onwerkelijke kantoren...
 Hoe triest. Hoe magisch.
 Een stomme film door een microscoop.
 Alsof God het oog iets toeroept,
 maar je het belangrijkste niet vertelt...

Sjota Iatasjvili

De scheiding van meteorologie en poëzie

“En ik geef me over aan de wind, zoals Mozart,
op de zachte golven van het lied in mijn hart...”

Galaktion Tabidze

I.

We moeten voorgoed de woorden
voor weersomstandigheden schrappen.
Vooral als ze de geestelijke toestand en gewaarwordingen
van de mens tot uitdrukking brengen.
De poëzie van vandaag en morgen zal het erzonder moeten doen.

II.

Ik kijk door het raam.
Een in gedichten uitentreure bezongen regen valt neer.
Een in gedichten uitentreure bezongen sneeuw valt neer.
Ik loop naar buiten.
Er is niets poëtisch aan de wind.
Hij brengt enkel mijn broek aan het fladderen,
slaat in mijn gezicht en brengt mijn gedachten in de war,
wat mijn theoretische
beschouwingen alleen maar bevestigt:
geleidelijk aan gingen poëzie
en meteorologie met elkaar in de clinch
en nu is de tijd rijp
dat ze elk hun eigen gang gaan.

III.

Mijn grootmoeder (aan vaders kant) Mariam Iatasjvili was meteoroloog.
Mijn grootvader (aan moeders kant) Parmen Roeroea dichter.
Vanaf mijn kindertijd klonken de namen van verschillende soorten wolken hoogst
poëtisch.
Mijn grootmoeder wees vaak naar de lucht en leerde me:
‘Cumulus, stratocumulus...’
Maar sindsdien is er veel tijd verstreken.
En vandaag,
hoe jammer en vreemd het ook mag overkomen,

ga ik onwrikbaar uit van
de niet-poëtische aard van de meteorologie
en de niet-meteorologische aard van de poëzie.

IV.

U ziet beslist in,
dat het me niet makkelijk valt.
Temeer als je zelf verzen als volgt hebt geschreven:
‘de wind huist in mijn ziel, lieve Maria met tranen in je ogen,
de wind huist in mijn ziel, in het donker en het ochtengloren...’
en nog van dies meer.
Inderdaad, het valt me niet makkelijk.
Maar ik hou vol
zodat het in mijn leven en poëzie van morgen
niet uit mijn ogen gaat regenen,
niet op mijn haar gaat sneeuwen,
niet in mijn ziel gaat waaien.

V.

Ik heb dit gedicht geschreven,
in het teken van een weerbericht van de poëzie
en ik ben de straat op gelopen,
waar de niet-poëtische wind mijn broek
aan het fladderen bracht en
in mijn gezicht sloeg.

Geld

Mijn geld is mooi.
Kijk maar naar een bloem, een boom, de lucht,
Gioconda,
wat zijn ze mooi,
maar mijn geld is ook mooi.
Het steekt in mijn zak en ik raak het aan:
het is klein en lief.
Ook zonder opsmuk is het erg aantrekkelijk,
ik kan je het laten zien als je wil,
of als een anjer in mijn knoopsgat dragen.

Mijn geld,
mijn geld.

Geld is een kleurrijke voorstelling,
povere decoratie,
de gave huid van het niet-bestaan.

Ik zal het van me afpellen en het bestaan binnenstappen
waar de bloem, de boom, de lucht,
Gioconda op me wachten.

Daar zal ik binnenstappen.

Daar zal ik binnenstappen.

Een kaartje voor mij,
eentje voor jou, ik betaal.

Het leven is mooi, weet je,
als je er het mooie geld voor inzet.

Ik overweeg om later,
wanneer ik een oude man zal zijn, mijn mooie
geld als vast museumstuk over te dragen
aan het Museum voor het Leven.

De mensen zullen langskomen en genieten
van de aanblik van mijn mooie geld.
Ze zullen lang blijven staan kijken, opgewonden,
en eenmaal thuis zullen ze bedenken
hoe goed het wel niet is
als je beschikt over een mooi leven,
een mooi huis, een mooi gedicht.

Ze zullen denken
hoe goed het wel niet is,
als je geld zo mooi is
als je zwangere vrouw.